

Л.М. Зачек¹, Р.О. Моїсеєнко²

Реабілітаційна медицина Києва на захисті учасників АТО та ветеранів

¹Київський міський клінічний шпиталь ветеранів війни, м. Київ, Україна

²Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика, м. Київ, Україна

INTERNATIONAL JOURNAL REHABILITATION AND PALLIATIVE MEDICINE.2016.2(4):36-39; doi 10.15574/IJRPM.2016.02.36

У статті висвітлені актуальні питання організації реабілітаційної та паліативної допомоги учасникам АТО та ветеранам війни. Метою роботи було оцінити організаційні можливості існуючих шпиталів для ветеранів війни в Україні для надання реабілітаційної, психологічної, паліативної та хоспісної допомоги учасникам АТО та громадянам пільгової категорії відповідно до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту».

Ключові слова: Київський міський клінічний шпиталь ветеранів війни, реабілітація, хоспіс, АТО, підготовка кадрів.

Проблеми медико-соціальної реабілітації усе гостріше постають перед національною медициною з урахуванням наслідків анти-терористичної операції на Сході України, які, на жаль, призводять до важких фізичних і психологічних уражень значної кількості населення, особливо учасників АТО. Потребує вирішення питання організації та забезпечення їх реабілітацією та паліативною допомогою на базі існуючих закладів охорони здоров'я.

Київський міський клінічний шпиталь ветеранів війни є головним лікувальним та організаційно-методичним закладом першої акредитаційної категорії, що надає медичну допомогу ветеранам війни та прирівняним до них категоріям населення. Шпиталь є сучасним багатопрофільним лікувальним закладом на 500 ліжок з відділеннями терапевтичного, кардіологічного, гастроентерологічного, ендокринологічного, хірургічного, урологічного, неврологічного та реабілітаційного профілів. У консультативно-діагностичному відділенні надають консультації спеціалісти із 12 спеціальностей.

Ефективність лікування підвищує місцевий клімат, адже шпиталь розташований у рекреаційній зоні «Пуща-Водиця» – це зелена лісиста місцевість, насичена вологою та фітонцидами.

На базі реабілітаційного відділення шпиталю, яке функціонує з 2008 р., у листопаді 2014 р. створено Реабілітаційний центр з метою надання психологічної та медичної реабілітації учасникам АТО. Тільки протягом 2015 р. на облік було взято 993

учасники АТО, з них 941 учасник бойових дій та 52 інваліди війни.

На сьогодні у складі Реабілітаційного центру функціонує: реабілітаційне відділення на 50 ліжок мультидисциплінарного профілю, у тому числі 10 ліжок для спінальної травми, консультативний кабінет психотерапії та кабінет психологічного розвантаження, фізіотерапія та бальнеологія, басейн з підводним витягом хребта, де бійці АТО, як учасники бойових дій, проходять медичну, фізичну, психологічну та психічну реабілітацію.

За час своєї роботи в Реабілітаційному центрі проліковано понад 900 травмованих учасників бойових дій АТО, переважно з такими нозологіями: мінно-вибухова травма: стан після закритої черепно-мозкової травми, струсу мозку; остеохондроз хребта, дискогенні радикуліти, плексити; спінальна травма; травми та вогнепальні поранення опорно-

рухового апарату; посттравматичний стресовий розлад; розлади адаптації.

Цілі та індивідуальні програми реабілітації розробляються, виходячи з важкості комбінованої травми, обмеженості або відсутності функцій кінцівок, мови, психіки та тазових органів. З цією метою проводяться допоміжні інструментальні та лабораторні дослідження (зокрема МРТ голови та суглобів, УЗД судин та суглобів, ехо-кардіографія, електронейроміографія, ЕЕГ, аудіограма тощо), консультації в науково-дослідних інститутах.

У Реабілітаційному центрі функціонує тренажерний зал, заняття у якому необхідні для відновлення функцій нижніх кінцівок та тренування сили й витривалості; зал лікувальної фізкультури, де з учасниками АТО займається фахівець з фізичної реабілітації (групові та індивідуальні заняття).

За ініціативи голови комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я О.В. Богомолець ТЦ «Епіцентр» виготовлено реабілітаційний тренажер для бійців АТО. Унікальний тренажер є ерготерапевтичним і дозволяє пораненим людям, у яких погано працюють верхні кінцівки, зокрема кисті і пальці рук, самостійно відновлювати звичайні побутові рухи (вкрутити лампочку, відкрити кран, зафіксувати і відкрити дверцята, маніпуляції з механічними інструментами, з якими працюють чоловіки).

Додатково всі пацієнти реалізують етапи реабілітаційних програм у відділенні відновного лікування: підводний витяг хребта в басейні, масаж, озокеритолікування, бальнеологічні процедури, КВЧ, магнітотерапія, електростимуляція м'язів, дарсонвізація, УВЧ, електрофорез, ультразвукова терапія.

З кожним пацієнтом працює лікар-психолог, психіатр та практичні психологи, які проводять заняття з аутотренінгу, арт-терапії та індивідуальне консультування.

Лікарі та інші спеціалісти з реабілітації Реабілітаційного центру постійно підвищують свій про-

фесійний та кваліфікаційний рівень. У червні 2016 р. на базі Київського міського клінічного шпиталю ветеранів війни – клінічній базі кафедри медичної реабілітації, фізіотерапії і спортивної медицини НМАПО імені П.Л. Шупика (проф. О.А. Владимиров) силами викладачів медичного коледжу штату Вісконсін та Фредерт Шпиталю в м. Мілуокі (США) проведено курс навчання з медичної реабілітації у рамках програми підготовки реабілітологів за підтримки Департаменту охорони здоров'я м. Києва та трастового фонду НАТО з реабілітації в Україні.

Участь у підготовці реабілітологів брали спеціалісти Шпиталю в м. Мілуокі (США) з онкореабілітації, лікування лімфатичних набряків, електроміографії; лікарі-реабітологи, що спеціалізуються в реабілітації хворих з ампутованими кінцівками, пошкодженнями спинного мозку, після травми, лікуванні ран, електроміографії. Цікавим було навчання ерготерапії з реабілітації верхніх кінцівок, фізіотерапії у загальній і неврологічній реабілітації, фізіотерапевтичному викладанні, м'язово-скелетній реабілітації тощо. Особливо важливим таке навчання було з огляду на введення в Україні відповідно до Указу Президента України нових спеціальностей «Лікар з фізичної та реабілітаційної медицини», «Фізичний терапевт» та «Ерготерапевт». Сьогодні триває розробка освітніх програм та форм навчання цих спеціалістів.

Слухачами даного курсу були українські фахівці в галузі фізичної та реабілітаційної медицини, а саме 39 фізіотерапевтів, лікарів ЛФК, неврологів, травматологів та 42 фізичні реабітологи, ерготерапевти. Навчалися також викладачі ВМНЗ України, які готують фахівців з реабілітації (професори – 6 чоловік, доценти – 13 чоловік) та 100 слухачів з Києва та інших міст України.

Програма навчання включала лекції, тренінги та майстер-класи. Основними напрямками навчання були: модель співпраці в реабілітаційній команді при веденні пацієнта, основні підходи в реабіліта-

Організація паліативної та реабілітаційної допомоги

ційному обстеженні, м'язово-скелетне обстеження, наслідки імобілізації, стратегії ранньої мобілізації та позиціонування, біомеханіка; інсульт: реабілітаційний менеджмент і результати, оцінка функції та реабілітація при порушеннях функції руки; ампутація: медична допомога, мобілізація, десенситизація; переміщення хворого; спінальна травма: оцінка, функціональні наслідки, мобілізація, реабілітація при ускладненнях; ортезування, баланс: оцінка, стратегія реабілітації; хода і допоміжні засоби при її відновленні.

Кожен з американських колег показав особливості своєї спеціалізації в рамках командного мультидисциплінарного підходу в медичній реабілітації хворих: лікар реабілітаційної медицини, фізичний терапевт, ерготерапевт, ортезист, мовний терапевт, соціальний працівник. Світова практика командного підходу до проведення реабілітації потребує термінового впровадження в Україні. Даний курс підготовки передбачав відпрацювання тактики та участі в роботі команди вищевказаних спеціалістів, до проведення реабілітації бійців АТО.

Крім того, американські колеги проконсультували пацієнтів, травмованих бійців АТО як шпиталю, так і інших клінік Києва (загалом 20 чоловік), і дали рекомендації щодо їх подальшої реабілітації.

Після курсу навчання працівники Київського міського клінічного шпиталю ветеранів війни отримали сучасні знання та практичні навички в галузі реабілітаційної медицини.

Трудовий колектив шпиталю докладає максимум зусиль для організації на належному рівні реабілітаційного процесу поранених захисників, освоюючи в повному обсязі державне фінансування та залучаючи спонсорську, благодійну, гуманітарну та волонтерську допомогу. Протягом створення Реабілітаційний центр шпиталю отримав благодійних коштів у сумі 2,5 млн гривень.

Учасникам бойових дій АТО фізична, психологічна реабілітація у Реабілітаційному центрі Київського

міського клінічного шпиталю Великої Вітчизняної війни надається безкоштовно.

Якщо на кінець 2013 р. на обліку перебувало 1639 ветеранів, які прикуті до ліжка (2,1%), та 5487 осіб, що пересуваються в межах квартири (6,4%), то на кінець 2015 р. на обліку було 1727 ветеранів, які прикуті до ліжка (2,5%), та 4986 осіб, що пересуваються в межах квартири (7,2%). З огляду на це, сьогодні особливо гостро постає питання забезпечення паліативною допомогою.

Щороку в шпиталі проходять лікування близько 800 хворих з онкопатологією на різних етапах лікування та з різною стадією хвороби, з них 40–50 в термінальних стадіях, що також потребує проведення паліативної і хоспісної допомоги.

Кількість ветеранів Великої Вітчизняної війни, які перебувають у шпиталі у термінальних станах, зумовлених захворюваннями серцево-судинної системи, суттєво збільшується, що теж потребує догляду за ними та симптоматичного лікування, впровадження принципів паліативної допомоги.

Слід зазначити, що зростає і середній термін перебування хворих на госпітальному ліжку, оскільки члени сімей паліативних пацієнтів старечого віку самостійно не справляються з доглядом за близькими, які страждають від болю, депресії, інших симптомів хвороби та потребують постійного знеболення, професійного медичного догляду і психологічної допомоги.

Таким чином, проблеми розвитку реабілітаційної допомоги та паліативної підтримки з кожним роком в країні стають усе актуальнішими. На часі відкриття спеціалізованих реабілітаційних центрів для учасників АТО, з огляду на особливі потреби цих пацієнтів у психологічній підтримці та посттравматичній допомозі після кульових та інших бойових поранень. Цінним є досвід створення мультидисциплінарного реабілітаційного центру із застосуванням комплексного підходу в лікуванні наслідків політравми, соматичної патології, посттравматичної психотравми та інших психоло-

гічних уражень з використанням потужної матеріально-технічної бази та підготовлених кадрів госпіталів. До підготовки кадрів у галузі реабілі-

тації доцільно залучити науковців та практиків реабілітаційних центрів, як вітчизняних, так і кращих світових клінік.

Kyiv rehabilitation medicine on the guard of members of the counterterrorism operation and veterans

L.M. Zachek¹, R.A. Moiseenko²

¹Kyiv City Clinical Hospital of War Veterans, Ukraine

²Shupik National Medical Academy of Postgraduate Education, Kiev, Ukraine

The article highlights the current issues of the organization of rehabilitation and palliative care to participants of CTO and war veterans. The aim of the work was to evaluate the organizational capacity of existing hospitals for war veterans in Ukraine with the aim of providing of rehabilitative, psychosocial, palliative and hospice care to participants of CTO and to beneficiaries under the Law of Ukraine «On the status of war veterans, guarantees of their social protection».

Key words: Kyiv City Clinical Hospital of War Veterans, rehabilitation, hospice, CTO, staff training.

Реабилитационная медицина Киева на страже участников АТО и ветеранов

Л.М. Зачек¹, Р.А. Моисеенко²

¹Киевский городской клинический госпиталь ветеранов войны, Украина

²Национальная медицинская академия последипломного образования имени П.Л. Шупика, г. Киев, Украина

В статье освещены актуальные вопросы организации реабилитационной и паллиативной помощи участникам АТО и ветеранам войны. Целью работы было оценить организационные возможности существующих госпиталей для ветеранов войны в Украине для оказания реабилитационной, психологической, паллиативной и хосписной помощи участникам АТО и гражданам льготной категории согласно Закону Украины «О статусе ветеранов войны, гарантии их социальной защиты».

Ключевые слова: Киевский городской клинический госпиталь ветеранов войны, реабилитация, хоспис, АТО, подготовка кадров.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ:

Зачек Любов Миколаївна — гол. лікар Київського міського клінічного шпиталю ветеранів Великої Вітчизняної війни. Адреса: м. Київ, вул. Федора Максименка (Червонофлотська), 2б; тел.: (044) 401-96-40; (044) 401-89-97, (044) 401-94-43.

Моисеенко Раїса Олександрівна — д.мед.н., проф., проректор з науково-педагогічної та лікувальної роботи НМАПО імені П.Л. Шупика. Адреса: м. Київ, вул. Дорогожицька, 9; тел. (044) 205-49-48.

Стаття надійшла до редакції 2.09.2016 р.

НОВОСТИ

Ученый создал искусственную кожу из водорослей

Профессор из Католического университета Чили (Santiago's Catholic University of Chile) создал принципиально новую искусственную кожу.

В ее основу легли микроводоросли, которые можно найти в чистой воде и морских экосистемах. В отличие от других вариантов искусственной кожи, зеленая искусственная кожа Томаса Эганы (Tomas Egana) способна производить кислород с помощью фотосинтеза, а если ее генетически модифицировать — то и не только кислород, а, например, антибиотики и молекулы с противовоспалительным и регенерирующим действием.

Разработчики искусственной кожи рано или поздно сталкиваются с тем, что в ней отсутствуют кровеносные сосуды, а если их нет — значит, кожа не будет снабжаться кислородом. Томас Эгана отметил, что неясно, каким образом искусственная кожа сможет прижиться в теле без кислорода и как долго она проживет. Микроводоросли в коже производства профессора Эганы живут до 10 дней, за это время трансплантат «встраивается» в тело и теряет цвет. С помощью такой кожи, по мнению профессора, можно лечить различные травмы — от ожогов до открытых ран. Она не препятствует доступу воздуха к ране и тем самым способствует заживлению, не давая инфекции попасть в организм.

Хайди Дебельс (Heidi Debels), пластический хирург из Бельгии, назвала водорослевую кожу «креативным решением». Она заявила, что обычно искусственная кожа, наложенная на рану, мешает пораженным тканям получать кислород и питательные вещества, но разработка профессора Эганы лишена этих недостатков. Водорослевая кожа уже протестирована на животных, и, возможно, уже в 2017 году начнутся испытания с участием людей.

Источник: med-expert.com.ua